

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Præmittitur unum quod apud omnes est certum, ex quo inferuntur
quædam corollaria,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

cidens tantum & concomitanter; quatenus scilicet ei veluti accidentaliter seu contingenter advenit liberum divinæ voluntatis decretum; unde cum Verbum divinum, ex vi suæ processionis, illa solum objecta repræsentet, quæ per se in essentia, ut gerente vices speciei intelligibilis, & intellectum Patris fecundante, continentur; futura contingentia per se & ex vi processionis non exprimit, sed illorum cognitio ad ejus productionem merè per accidens & concomitanter se habet.

90. Obijciunt secundò Adversarii, & instant contra solutionem jam datam, Verbum divinum de facto repræsentat & exprimit creaturas, non solum ut possibiles, sed etiam ut futuras: Sed talis expressio ac repræsentatio illi convenit ex vi processionis: Ergo ex vi illius repræsentat creaturas, non solum ut possibiles, sed etiam ut futuras. Major est certa, Minor probatur. Quidquid Verbum habet, accipit à Patre per æternam generationem, juxta illud Christi Joann. cap. 17. *Omnia mea, tua sunt. Et istud cap. 17. sic doctrina non est mea, sed ejus qui misit me* Sed quidquid Verbum accipit à Patre per æternam generationem, habet ex vi suæ processionis: Ergo expressio & repræsentatio futurorum, ex vi suæ processionis illi convenit.

91. Respondeo concessâ Majori, negando Minorem. Ad cujus probationem dicendum est, quòd etsi Verbum omnia quæ habet, habeat per suam processionem, non tamen omnia habet ex vi suæ processionis, sed aliqua per suam processionem identicè tantum & concomitanter illi conveniunt. Sicut disp. 2. dicebamus, quòd licet Spiritus Sanctus per suam processionem habeat naturam divinam à Patre & Filio communicatam, illam tamen non accipit ex vi suæ processionis, sed concomitanter tantum & identicè, in quantum amor seu impulsus, quem ex vi suæ processionis recipit, realiter identificatur cum natura divina.

92. Dices: Filio ex vi suæ processionis formaliter solum convenit natura divina, non verò attributa; cum sola natura sic formalis & primarius terminus divinæ generationis; & tamen per se procedit, non solum ex cognitione essentia, sed etiam attributorum: Ergo quamvis libera repræsentatio futurorum, illi non competat primario ex vi processionis, sed tantum secundario, debet tamen ex cognitione illorum procedere.

93. Respondeo, Attributa communicari Filio ex vi processionis, per se secundario; & idcirco procedere ex cognitione illorum: repræsentationem autem rerum futurarum & existentium, quia ab aliqua suppositione libera & contingenti dependet, per accidens solum competere Verbo; & ideo illud per se procedere ex cognitione attributorum, & creaturarum possibilium, sine quibus divina omnipotentia comprehendi non potest; non verò ex cognitione futurorum, quæ cum divina omnipotentia, aut aliis attributis, necessariam connexionem non habent.

§. III.

Duo Corollaria notatu digna.

94. EX dictis inferes primò, Verbum divinum per se procedere ex cognitione divinorum decretorum sub conceptu entitatis, per accidens verò seu concomitanter, ex cognitione illorum sub conceptu reiterationis ad creaturas.

A Patet hoc corollarium: quia Verbum per se procedit ex cognitione essentia, ut terminata ad formalitates necessarias, seu necessario cum essentia connexas; per accidens verò, seu concomitanter, ex cognitione illius, ut terminata ad formalitates liberas, & cum essentia necessaria non connexas; Sed libera Dei decreta, ut terminata ad formalitates in creaturæ quam explicant, necessaria sunt, & cum essentia divina necessario connexas, defectibilia verò seu contingentia, sub conceptu reiterationis ad creaturas, cum sub illa ratione & formalitate potuerint in Deo non esse, ut in Trinitate Voluntate Dei fuse explicatum est: Et go &c.

B Inferes secundò, plures esse distinguendas terminationes in intellectione, per quam Verbum producit. Prima est ad essentiam divinam, ut ad ejus objectum formale & primarium: secunda ad attributa, & relationes, ut ad proprietates, vel modos objecti formalis & primarij: tertia ad creaturas possibiles; ultima ad res exsistentes & futuras. Tres primæ per se & ex vi processionis Verbo divino conveniunt; quarta verò solum concomitanter, & veluti per accidens. Unde si per impossibile aliqua ex tribus primis tolleretur, Verbum divinum, vel omnino destrueretur, vel mutaretur intrinsecè; secus verò, si ultimâ tantum terminatione careret.

ARTICULUS IV.

An proprie, & perfecte, ac soli Filio, ratio imaginis conveniat in Divinis?

TRIA, ut patet, in hoc articulo inquirimus: Primum, an ratio imaginis verè & proprie Filio Dei competat? Secundum, an perfecte in illo reperiat? Tertium, an illi tantum, non autem Spiritui Sancto conveniat? Pro resolutione, sic

§. I.

Premittitur unum quod apud omnes est certum, ex quo inferuntur quedam corollaria.

SUPPONENDUM est ex D. Thoma hic art. 1. & 2. *in qua quest. 93. art. 1. & 2. ad veram & propriam rationem imaginis duo requiri. Primum est similitudo, non quæcunque, sed perfectior est quæ sit in specie, aut saltem in signo speciei, quale est figura in rebus corporalibus: similitudo enim in gradu generico, aut analogo, vel etiam in accidentibus communibus, non sufficit ad rationem imaginis; unde vermiculi in homine producti, non sunt ipsius imagines, nec etiam paries albus est imago hominis albi. Secundum quod ad propriam rationem imaginis requiritur, est expressio, seu origo ab eo cujus dicitur imago: unde unum ovum, quamvis perfectè simile alteri, non est imago illius, quia non est ab illo expressum seu productum, ut ex Augustino ibidem refert S. Thomas. Ex hac suppositione*

Inferes primò, quòd sicut triplex potest reperiri similitudo ab alio expressa, scilicet in re artificiali, intentionali, & naturali: ita triplex potest dari imago, nimirum artificialis, ut statua, vel tabella; intentionalis, ut species impressa, & expressa; & naturalis, ut filius respectu patris

Inferes secundò, quòd tantò perfectior est imago

imago, quanto perfectior est similitudo procedens ab alio: unde imago artificialis est omnium imperfectissima, quia importat similitudinem in aliqua tantum qualitate, quæ designat rationem speciei, scilicet figuram. Imago intentionalis similitudinem obtinet gradum, quia importat similitudinem, non solum in signo speciei, sed etiam in ipsa specie seu natura, sub modo tamen essendi intelligibili, vel intentionali. Denique imago naturalis est omnium perfectissima, quia importat similitudinem in specie seu natura, sub modo essendi naturali seu entitativo.

Inferes tertio, rationem imaginis duplicem importare respectum: unum producti ad productionem, qui semper realis est, cum inter productum & productum semper debeat esse realis distinctio: alterum similitudinis ad exemplar seu prototypum in natura seu signo naturæ; & hic realis est, quando natura in qua fundatur est realis distincta in prototypo & imagine, ut contingit in creatis; rationis verò, quando eadem numero natura in utroque existit, ut fides docet de Personis divinis.

Inferes quarto, imaginem non dici essentialiter in divinis, sed personaliter tantum: quia essentia divina non est ab alio expressa seu producta, sed tantum communicata.

Dices, in creatis ratio imaginis importat primum aliquid absolute, nempe qualitatem: Ergo & in Deo.

Sed negatur consequentia, & paritas; nam in creatis propter limitationem, imago potest distinguari a prototypo, ratione alicujus perfectionis absolute, non verò in divinis, propter infinitatem, ratione cujus omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio.

§. II.

Difficultas proposita triplici conclusione resolvitur.

Dico primo, rationem imaginis verè & proprie secundæ Trinitatis personæ convenire. Conclusio est certa de fide, & colligitur ex variis Scripturæ locis, in quibus Filius vocatur imago Patris. Ad Coloss. 1. Qui est imago Dei invisibilis. Ad Hebræos 1. Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ eius. Patet etiam ex dictis in suppositione, utraque enim conditio ad rationem imaginis requisita, competit filio: quippe qui procedit à Patre, & illi perfectè similis est in natura. Unde Christus dicebat Joann 10. Ego & Pater unum sumus. Unum denotat perfectam essentiam similitudinem, imò & unitatem: (Sumus) personarum distinctionem, & per consequens processionem unius ab alia.

Adde quod, Christus verus est æterni Patris Filius, ejusque Verbum: Sed Filius est imago naturalis Patris, & Verbum imago intentionalis objecti quod manifestat: Ergo ratio imaginis verè & proprie secundæ Trinitatis personæ competit.

Dico secundò: Ratio imaginis non solum verè & proprie, sed etiam perfectissime competit Verbo divino. Patet etiam hæc conclusio ex supra dictis: cum enim de ratione imaginis sit similitudo, tantò perfectius aliquid habet rationem imaginis respectu alterius, quanto magis illi assimilatur in natura: unde, ut supra annotavimus, imago artificialis est omnium

imperfectissima, quia importat similitudinem in aliqua tantum qualitate, quæ est signum speciei: Sed Filius in divinis perfectissime assimilatur Patri in natura, cum eadem numero natura in utroque existat: Ergo est perfectissima illius imago.

Hanc rationem egregiè expendit S. Doctor in 1. dist. 28. quæst. 2. art. 1. ad 3. ubi sic dicitur. Invenitur quidam gradus perfectionis imaginis: dicitur enim quandoque imago alterius, in quo invenitur aliquid simile qualitati alterius, quæ designat & exprimit naturam ipsius, quamvis illa natura in ea non invenitur: sicut lapis dicitur esse imago hominis, in quantum habet similem figuram, cui non subsistit natura illa cujus est signum; & sic imago Dei est in creatura, sicut imago Regis in denario, ut dicit Augustinus, & hic est imperfectus modus imaginis. Sed perfectior ratio invenitur, quando illi qualitati, quæ designat naturam substantiæ, est eadem natura in specie; sicut est imago Patris in filio suo, quia habet similitudinem in figura, & in natura quam figura significat. Sed perfectissima ratio imaginis est, quando eandem numero formam & naturam invenimus in imagine cum eo quem imitatur: & sic est Filius perfecta imago Patris; quia omnia attributa divina, quæ sunt per modum qualitatis significata, simul cum ipsa natura sunt in Filio, non solum secundum speciem, sed secundum unitatem in numero.

Adde quod, Filius Dei in Scriptura dicitur character, sive sigillum, imago, & speculum: inter quæ hoc invenitur discrimen, quod sigillum simplicem formæ similitudinem ceræ imprimit, absque ullo colorum furo: imago picturam superaddit, & perfectiorem adhuc vultus similitudinem: speculum perfectissimam, utpote in quo omnes intuentis se motus & gestus ita figurantur, ut viva sit quædam imago, quæ ad inspicientes motum se moveat, rideat cum ridente, fleat cum flente. Quare Filius Dei nedum character & imago Patris dicitur, sed & speculum sine macula: quia nedum vera, sed viva est, & perfectissima ejus imago, quæ Patris motus omnes, opera, & affectus exprimit, sive, ut ait Basiliius, in se monstrat Genitorem. Dicitur character in ordine ad creaturas: imago & speculum in ordine ad Patrem: sigillum in operibus ad extra: Verbum enim (inquit Rupertus) Deus significat omnia, præsertim electos, quos idcirco Apostolus vocat in Christo signatos; imago denique & speculum in actionibus ad intra, quas perfectissime exprimit ac representat.

Adde etiam, quod creatæ imagines, vel non sunt veræ, quia fideliter non representant prototypum; vel sunt inanimatæ & mutæ, quia carent vitâ & facultate loquendi; vel denique inanes & vacuæ, quia carent virtute & operatione.

At imago ista (inquit Ambrosius) veritas est, imago ista Dei virtus est: non muta, quia verbum est; non inanimata, quia virtus est: non vacua, quia vita est; non mortua, quia resurrectio est.

Dico tertio: Ratio imaginis convenit soli Filio, non autem Spiritui Sancto. Est contra Doctores Græcos, sentientes non solum Filio, sed etiam Spiritui Sancto convenire rationem imaginis. Est tamen communis inter Latinos, eamque docet & probat sanctus Thomas hic artic. 2. hæc ratione. Sicut (inquit) spiritus Sanctus, quamvis suâ processione accipiat naturam Patris, sicut & Filius, non tamen dicitur natus, ita licet accipiat speciem similem Patris, non dicitur imago: quia Filius procedit ut verbum, de cujus ratione

103.

104.

105.

Lib. 1. de Fide c. 4.

106.